

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verplicht voor alle medewerkers werkzaam binnen het primair onderwijs in Zoetermeer.

Deze **meldcode** beschrijft de route die gevolgd moet worden bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Inleiding.

Jaarlijks worden ruim 119.000 kinderen in Nederland het slachtoffer van geweld, verwaarlozing of mishandeling. Huiselijk geweld en kindermishandeling tasten de kern van een kind aan: het vertrouwen in zichzelf en het gevoel van veiligheid in de wereld. De gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen het slachtoffer een leven lang belemmeren.

Elke school (en elke medewerker daarbinnen) is wettelijk verplicht om de meldcode "Huiselijk geweld en kindermishandeling" te hanteren. De meldcode is onderdeel van de IHI-zorgprocedure zoals deze binnen het Zoetermeerse samenwerkingsverband is afgesproken.

(zie hiervoor ook de uitgebreide beschrijving van de IHI-procedure op de website van www.passendonderwijszoetermeer.nl).

Verbeterde Meldcode met afwegingskader.

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen. Het gaat hierbij om negen aandachtspunten, in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode.

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.(d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid.

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht **altijd** moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- * Acute onveiligheid
- * Structurele onveiligheid
- * Disclosure

Acute onveiligheid.

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig. Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid.

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

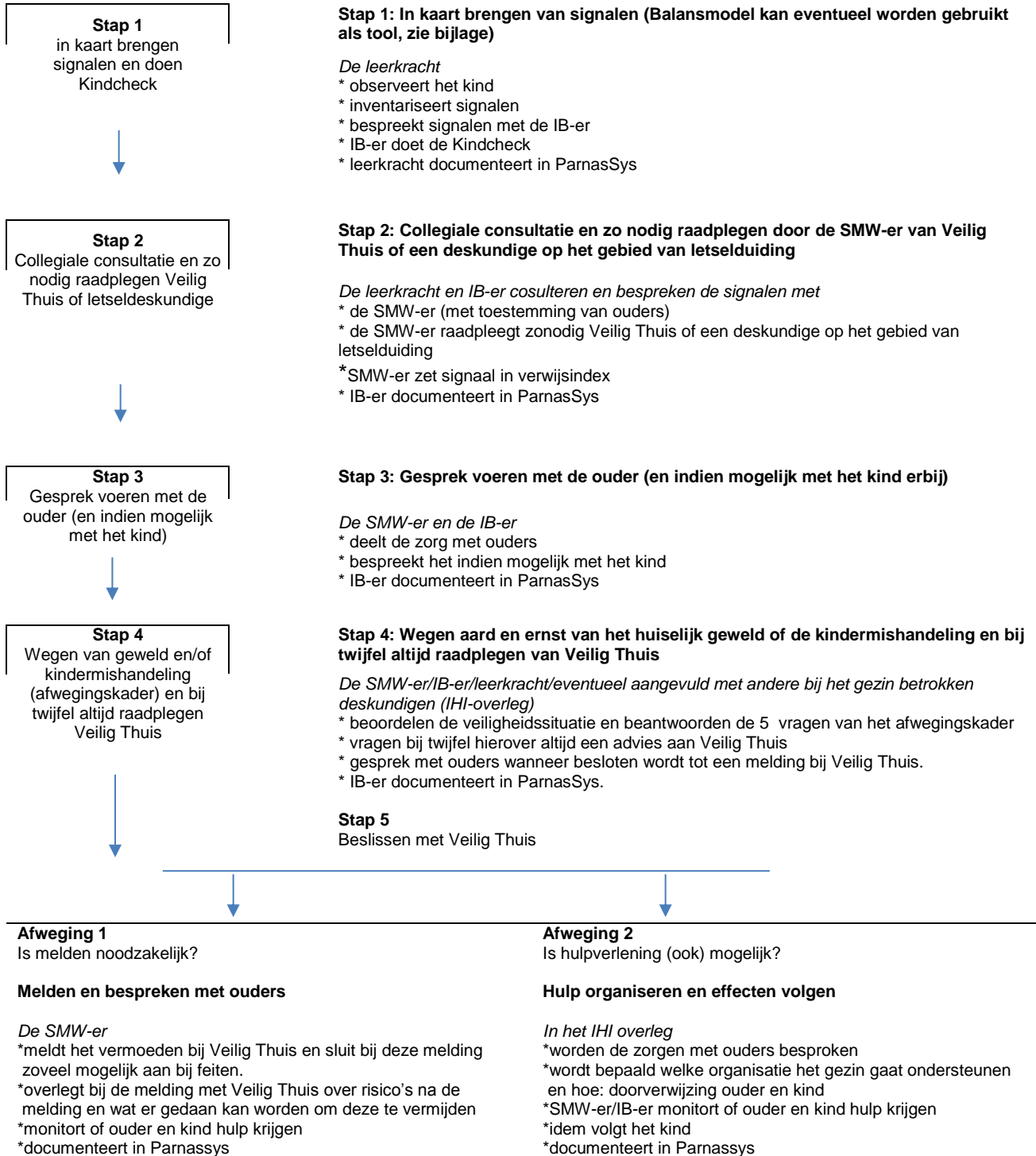
Disclosure (onthulling).

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die je in stap 4 stelt.

Afwegingsvragen.

Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen.

*) Voor het bespreken van een leerling met de SMW-er is toestemming nodig van ouders.

**) AF is aandachtsfunctionaris. Niet elke school heeft een interne aandachtsfunctionaris; wel moeten alle SMW-ers, IB-ers en de schoolteams regelmatig worden bijgeschoold m.b.t. de meldcode. Iedere SMW-er kan advies vragen bij één van de twee aandachtsfunctionarissen van Schoolformaat.

Een korte toelichting bij de stappen 1 t/m 5 uit de meldcode t.b.v. het functioneren ervan binnen onze samenwerkingsverband.

Stap1 In kaart brengen van signalen:

De leerkracht (of een ander personeelslid) benoemt de feitelijke signalen en bespreekt deze met de intern begeleider. De leerkracht documenteert in ParnasSys. Verhelderingsvragen en het Balansmodel kunnen een ondersteunende rol vervullen om tot een gedegen afweging te komen voor het desgewenst nemen van vervolgstappen. (zie bijlagen) In stap 1 kan een kindcheck worden uitgevoerd. Deze check wordt beschreven bij "overige aandachtspunten".

Stap 2 Collegiale consultatie door de leerkracht met IB-er en SMW-er.

De SMW-er kan eventueel het Balansmodel invullen. Het Balansmodel is als bijlage aan deze notitie gevoegd. De SMW-er (of de aandachtsfunctionaris met wie collegiaal consult is gepleegd) consulteert bij twijfel Veilig Thuis. De IB-er documenteert.

Stap 3 De SMW-er en IB-er voeren het gesprek met ouders/verzorgers.

In deze stap zal het gesprek met de ouders plaatsvinden over de feitelijke signalen en het eventuele advies van Veilig Thuis. Er moet een goede afweging plaatsvinden met betrekking tot de vraag of de leerkracht bij het gesprek aanwezig moet zijn (dit hangt af van de band tussen de ouders en de leerkracht). Wanneer besloten wordt tevens een gesprek met het kind te voeren dan zullen SMW-er en IB-er dit samen met kind doen. De IB-er documenteert.

Stap 4 Veilig Thuis.

Wegen van het geweld wordt gewogen a.d.h.v het afwegingskader Aan de hand van de uitkomsten van het ingevulde Balansmodel en het gesprek met de ouders/verzorgers wordt bij twijfel altijd Veilig Thuis ingeschakeld. De Ib-er documenteert.

Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee:Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee:Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee:Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee:Melden bij Veilig Thuis. Ja:Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee:(Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja:Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Stap 5 Beslissen met Veilig Thuis.

Afweging 1 Is melden noodzakelijk?

De SMW-er meldt bij Veilig Thuis en heeft met de IB-er de antwoorden op de laatste drie vragen van de wegingsvragen voorbereid en beantwoord. De SMW-er bespreekt de melding met de ouders/verzorgers. Als een gesprek met de ouders/verzorgers niet mogelijk is dan zal een kopie van de melding naar de ouders/verzorgers worden gestuurd.

Wanneer sprake is van eventuele risico's voor het kind dan wordt dit gecommuniceerd met Veilig Thuis. De IB-er documenteert.

Afweging 2 Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

De SMW-er meldt aan de IB-er dat er hulp op gang wordt gebracht en blijft het kind en de ouder volgen. De IB-er documenteert.

Overige aandachtspunten.

Wettelijke verantwoordelijkheid.

In het primair onderwijs in Zoetermeer bespreekt de leerkracht de signalen met de IB-er. De leerkracht en de IB-er consulteren de SMW-er en de IB-er en de SMW-er bepalen of er een melding Veilig Thuis zal worden gedaan, zij hebben de eindverantwoordelijkheid in dit besluit. Het besluit wordt medegedeeld aan de directeur van de school. De wettelijke verantwoordelijkheid ligt bij het College van Bestuur.

Vertrouwelijke informatie.

Er wordt geen informatie met anderen gedeeld zonder toestemming van ouders.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;

De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Documentatie.

In stap 1 documenteert de leerkracht in ParnasSys en vanaf stap 2 van de meldcode worden de ondernomen stappen gedocumenteerd in ParnasSys door de IB-er met vermelding van:

- de namen van de betrokkenen
- de betreffende stap binnen de meldcode
- de aanleiding
- een toelichting
- de datum.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Bij eengerelateerd geweld zal altijd Veilig Thuis geraadpleegd worden.

Acute bedreiging.

Bij acute bedreiging van de veiligheid van een kind worden de stappen van de meldcode versneld, zo nodig binnen een uur, gezet. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak. Situaties, die zich op (zeer) korte termijn (kunnen) aandienen. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijke of niet omkeerbare situaties. De SMW-er of IB-er neemt in dergelijke situaties direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of bij Veilig Thuis.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim.

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie is hierbij van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de ouders/verzorgers zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken. Er moet dan contact worden opgenomen met VT. De medewerker van VT maakt dan een inschatting van de ernst van de situatie.

Verwijsindex.

De SMW-er is bevoegd tot het doen van een melding en bepaalt of deze melding zal worden gedaan in de Verwijsindex. Alle SMW'ers zijn op de hoogte van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex.

Meldplicht.

Alle personeelsleden die het vermoeden hebben van of informatie krijgen over een (mogelijk) zedendelict, gepleegd door een personeelslid van de school met een leerling, zijn verplicht dit te melden bij het bestuur van de school.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

1. Termen.

In dit protocol wordt gesproken over ouder en kind.

2. Informatie over het proces.

De IB-er en de SMW-er geven informatie aan het kind over de volgende onderdelen :

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien.

De IB-er en de SMW-er informeren het kind over wat veilig opgroeien is en dat dit een recht is van ieder kind.

Tevens wordt uitgelegd aan het kind wat een normale omgang is tussen ouder en kind. In dit gesprek is het van belang dat een kind hoort dat mishandeling nooit zijn/haar schuld is. Dit wordt "ontschuldigen" genoemd.

4. Recht op eigen mening

De IB-er en de SMW-er informeren het kind over het recht om betrokken te worden en het recht op het geven van een eigen mening.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind.

De IB-er en de SMW-er informeren en luisteren naar de visie van het kind. (De mening van het kind over bestaande zorgen, de door het kind geopperde oplossingen, de mening over voorgestelde beslissingen).

6. De mening van het kind in de besluitvorming.

De IB-er en SMW-er bespreken het door hen genomen besluit met het kind en vragen naar de mening van het kind. Deze mening zal meegenomen worden in eventueel een aanpassing van het eerder genomen besluit.

7. Route bij disclosure (onthulling).

De IB-er en SMW-er bespreken met het kind de route die gelopen zal worden en vertellen dat er contact opgenomen zal worden met Veilig Thuis. Daarna zullen eventuele vervolgstappen met het kind worden besproken.

8. Steun.

De SMW-er en de IB-er zal besproken worden wat er nodig is voor het kind en eventueel zal hulp worden ingezet. De SMW-er zal het contact onderhouden met Veilig Thuis en blijft monitoren.

9. Tips voor gesprek.

In de notitie "In gesprek met kind en ouders" van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) staan handige tips om beladen gesprekken te voeren zowel met ouders als met het kind.

<https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2016/01/2015-NJi-In-gesprek-met-kind-en-ouders.pdf>

Zoetermeer,
Januari 2020.

Bijlagen :

Bijlage 1 :

Verhelderingvragen bij zorgen :

1 Welk (concreet) gedrag laat het kind, de ouder(e) of anderen (omgeving) zien waardoor jij je zorgen maakt (en/of concrete situatie)? -

-
-
-
-

2 Sinds wanneer doet zich dit voor?

3 Hoe vaak doet het zich voor? Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

4 In welke situatie(s), op welke momenten?

5 Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?

6 Wat is het gevolg van het gedrag (situatie) voor het kind, de ouder(e), betrokkenen (omgeving)?

7 Wordt de zorg door betrokkenen gedeeld, zo ja wat en door wie?

8 Herkennen de ouders / betrokkenen het gedrag (situatie)? Herkennen de ouders / betrokkenen de zorg?

9 Welke acties zijn al ondernomen. Door wie?

10 Wat gaat goed? (concreet)

Bijlage 2 :

Balansmodel

Het balansmodel uit 1998 geeft een overzicht van het samenspel van beschermende en risicofactoren voor de ontwikkeling van een kind op drie niveaus. Met dit model kan de gezinssituatie en de eventueel benodigde opvoedsteun of –hulp nauwgezet worden bepaald.

Balansmodel

I. Bakker, C. Bakker, A. van Dijke & L. Terpstra

www.nji.nl

1998

Uit: Bakker, I., Dijke, A. & (1998). *O&O in* (p.21). Utrecht:

1

Bakker, C., Van Terpstra, L. *perspectief* NIZW.

